

Langesund:

Liten by med mange muligheter

Konserter, badeland og ferje til Danmark kombinert med en skikkelig dose tradisjon, er Langesund i et nøtteskall. Plusser vi på et snev av Sørlandsdyll på tampen bør kortversjonen om denne koselige byen ut mot Skagerak være komplett.

Lørdag morgen kjørte vi inn til byen for å sikre oss en plass til bobilen på Smietangen, hvor det heldigvis var en ledig plass helt ytterst på bryggekannten, med utsikt til leia for ferjene mot

Danmark. Det var tydelig at flere av våre nye naboer lå her i påvente av å komme med ferjen i forkant av ferieturen nedover kontinentet, mens det for enkelte var første overnatting på Norgesferien etter å ha kjørt i land fra ferjen. Tyskere og hollendere er eksperter på å finne frem til bortgjemte ställplasser under sine reiser.

Plassen på Smietangen er ikke noe byen reklamerer med, fortalte de muntre karene på havnekontoret da jeg var innom og vekslet til meg ti-kroninger for dusjen i servicebygget til gjestehavnen. Kontoret blir betjent av medlemmer fra foreninger og lag på dugnadsbasis, kunne de hyggelige karene fortelle.

De tilføyde at byggearbeidene på Smietangen snart skulle

Sørlandsdyll i smugene mellom Søndre Strandgate og innseilingen.

Bergensfjord ønskes velkommen langs innseilingen til Langesund, etter overfarten fra Hirtshals.

starte, men at det har tatt sin tid å få planene godkjent. I mellomtiden har tangen mellom Kongshavn og Langøysundet fungert som en gratis bobilplass for besøkende i byen, uten tømmemuligheter eller strøm.

Hvor lenge dette ville vare, visste de ikke, men håpet at kommunen snart finner en løsning for bobilfolket innen hele området ble en byggeplass. Det håpet slutter vi oss til, for Langesund har mye å by på, noe museet i den gamle Cudrios sjøbod kan fortelle om.

Smietangen har alltid hatt en sentral plass i Langesunds historie. Ingen kan si for sikkert når handelsvirksomheten i området ble innledet, men allerede på 1500-tallet fikk den lille havnebyen rundt Kongshavn, som eksporterte trelast, sitt eget tollkontor. Dette indikerer at handelen må ha vært ganske omfattende lenge.

I Snorres kongesagaer fortelles det at den opprinnelige Slaatenes havn ble omdøpt til Kongshavn etter at kong Håkon Håkonsson søkte nødhavn her med sine skip i 1240. Mange andre stedsnavn i Langesund skriver seg også fra dette besøket som skal ha strukket seg over flere dager i påvente av gavnlig vær.

Under den store nordiske krig fikk Langesund et oppsving,

da Tordenskiold ofte var innom med sine skip for vedlikehold og reparasjoner hos skipsbyggerne som var etablert på tangen. Han fikk dessuten bygget ett av sine mest berømte fartøy; "Løwendals Galley" på Smietangen av skipsbygger Jørgen Pedersen. Det ble sjøsatt herfra i mai 1712. Den hurtigseilende fregatten ble i løpet av de neste årene kjent som "Kattegats skrekke", fryktet av sine fiender langs svenskekysten.

Siden da har aktivitetene på Smietangen svingt med konjunktorene, noe som har ført til at området ikke lenger er aktuelt for skipsbygging, men er planlagt til boligformål så snart dette kan realiseres.

Denne utbyggingen innebærer at noen av de gamle husene vil bli revet, men forhåpentlig gjelder det ikke de ærverdige restaurantbyggene til Vicoria- og Wrightegården som ligger vis å vis hverandre i Tordenskiolds gate mellom Torget og Smietangen. Midt på dagen koste vi oss med en lunch på Victoriagårdens uteservering i solsteken. Dette er et av Langesunds eldste hus med røtter i slutten av 1600-tallet. Den ærverdige Wrightegården rett over gaten ble oppført som bolig til kjøpmann Just Wright og hans kone Bolette Cudrio tidlig på 1800-tallet, men er nå restaurant og konsertscene, og sannsynlig byens viktigste kulturformidlerer.

Smietangen bobilplass ligger sentralt og er i tillegg gratis for besøkende, inntil videre.

Bobilplassen på Smietangen ligger like ved leskuret for båttaxaen over til Langøya i bakgrunnen.

Tordenskiold fikk bygget fregatten "Löwendals Galley" på Smietangen.

Bamble Rådhus troner over Kongshavn med gjestehavnen til høyre.

Olavskirken tett på E18 ble bygget i 1150. Nå gjenstår bare ruiner.

Cudrios sjøbod i det røde huset til venstre for snekka huser Bamble's historiske museum. Lengst bort, innenfor bryggen til taxibåten: Smietangens bobilplass.

Vi hadde sikret oss billetter til Di Derres konsert i bakgården lørdag kveld etter at den amerikanske supergruppen Toto hadde spilt der kvelden i forveien. Denne kombinasjonen av kjente artister i tradisjonelle omgivelser har vært en suksess for Wrigthegården gjennom flere år. Mange er imidlertid usikre på uttalen av det som kan synes å være et engelskklingende navn på stedet.

Restaurantens daglige leder, Andreas Kristiansen kunne fortelle at den riktige lokale uttalen er "Riktegaarden". Han bekreftet også at de ærverdige nabogårdene heldigvis vil bli spart under utbyggingen på Smietangen.

Men Langesund er mer enn Vicoria- og Wrigthegårdens restauranter. Det nærliggende torget omkranses av idylliske trehus, og er et samlingssted for mange av byens borgere som vet å nyte noen rolige timer på benkene i formiddagssolen hvorfra man kan holde oppsikt med ferjenes daglige inn- og utseilinger mellom Langesund og Hirtshals.

Bortenfor torget, i kvarteret ved Søndre Strandgate, kan man

få følelsen av å spasere gjennom en Sørlandsidyll på ettermiddagsturen. Her ligger koselige hvite trehus langs alléer med velstelte hageflekker i kort avstand til hav og sjø.

Har man betenkeligheter med å bade fra svabergene, er det gode muligheter for behagelige bad i Quality's badeland ved Skjærgårdshallen. Der har vi tidligere kost oss med å svømme mellom inn- og utvendige bassenger som gjør at man kan nyte badelivet uten å bry seg om vær og vind, vinter eller vår.

Fra bobilplassen har man utsikt til Langøya, hvor tømme-stasjonen for gjestehavnen ligger.

Dit kommer man seg ikke med bil, men øya egner seg godt for spaserturer i kystnær natur. Den nåes med taxibåtene som er innom havnen til faste rutetider. Tar man med seg sykkel er det overkommelig å komme seg ut til Langøytangen fyr ut mot Jomfruland, om man ikke heller blir med på øyhopping i skjærgården.

Innen kommunens grenser er dessuten ruinene av Olavskirken tett på E 18 verdt et besøk for den historieinteresserte. Ved

innkjøringen til byen troner Bamble kommunes ærverdige rådhus majestetisk over bebyggelsen rundt gjestehavnen.

I løpet av sommeren kan Langesund skilte med flere kulturbegivenheter, hvor Shanty-festivalen i begynnelsen av juni er ett av høydepunktene. Den hyggelige byen danner en perfekt ramme om dette årlige arrangementet, i tillegg til den tradisjonelle fiskefestivalen i begynnelsen av august.

Postgirobyggets sang "Sommer på jorda" er en hyllest til sommerbyen Langesund. Dette kombinert med konserter i Wrigthegården samt en rekke hyggelige serveringsteder i tillegg, gjør at Langesund er en attraktiv by å tilbringe noen sommerdager i, med bilen som base.

Tekst og foto: Torodd Lie

Fakta om Langesund og Bamble:

- Kommunen omfatter byene Stathelle, Langesund og tettstedet Herre. Folketallet i Bamble kommune er ca. 15.000, og i Langesund ca. 5.500.

Kjentfolk fra Bamble:

- Vidar Busk, bluesgitarist
- Jørn Lier Horst, kriminalforfatter
- Bjørn Kjellemyr, jazzmusiker
- Jan Halvor Halvorson, fotballtrener
- Bård Hoksrud, politiker

Nyttige linker:

- langesundabc.com
- wrightegaarden.no/
- www.facebook.com/langesund.turistservice
- www.bamble.kommune.no/
- www.fergene.no
- www.visitnorway.no/listings/langesund-turistservice/207827/
- www.visittilemark.no/praktisk-informasjon/langesund-turistservice-p500203

Wrigthegården med sin populære restaurant er en viktig kulturformidler i Langesund.

Vannposten står sentralt på torget.

Turistkontoret med serviceanlegg i Kongshavn (i gangavstand fra bobilplassen på Smietangen.)